

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز

بررسی عوامل و موانع ایجاد
کارآفرینی و راهکارهای توسعه
کارآفرینی در استان

گزارش تحلیلی اقتصادی و اجتماعی

گزارش شماره ۰۷- سال ۹۷

تهیه شده در دفتر مطالعات اقتصادی و اجتماعی

موضوع گزارش:

تاریخ ارائه: ۹۷/۳/۳۰

تنظیم کننده: مریم حق جو

۱. مقدمه

حساسیت موضوع کارآفرینی در جهان به اندازه ای بوده است که مجمع جهانی کارآفرینی به عنوان تشکل بین المللی در حوزه کارآفرینی در سال ۲۰۰۸ تاسیس گردید. نقش کارآفرینی به عنوان رویکرد توسعه در اغلب کشورها پذیرفته شده و باعث رشد و تحرک در اقتصاد کشورها می گردد. کارآفرینی موجب تولید کالا با هزینه کمتر و یا ارتقا کیفیت آنها و یا ایجاد بازارهایی برای کالاهای کاملا جدید است. توسعه کارآفرینی همانند سایر فعالیت هایی که با رشد سرو کار دارند با موانع متعددی روبروست. مهم ترین این موانع انحصار دولت و ناامنی حقوقی مالکیت خصوصی است. توسعه کارآفرینی در ایران نیازمند برنامه ریزی بلندمدت است که دولت نقش بسیار مهمی در توسعه آن دارد.

۲. جایگاه ایران در کارآفرینی

موسسه جهانی توسعه کارآفرینی (GEDI) هر ساله گزارشی از شاخص کارآفرینی در کشورها ارائه می دهد. شاخص کارآفرینی شامل ۱۴ زیرشاخص است. بر اساس این گزارش رتبه کارآفرینی ایران در سال ۲۰۱۸ با افزایش ۱۳ رتبه ای در میان ۱۳۷ کشور جهان ۷۲ است و همچنین در منطقه منا رتبه ۱۱ را کسب کرده است. همچنین ایران ۴/۷ بهبود امتیاز را در سال ۲۰۱۸ تجربه کرده است و از این منظر پنجمین کشور جهان در بهبود امتیاز است.

جدول شماره ۱: زیر شاخص های کارآفرینی

زیر شاخص های کارآفرینی						
درک فرصت	مهارت کسب و کارهای نو پا	پذیرش ریسک	شبکه سازی	پشتیبانی فرهنگی	کسب و کار مبتنی بر فرصت	جذب فناوری
سرمايه انساني	رقابت	نوآوری در محصول	نوآوری در فرایند	رشد بالا در کسب و کار	بین المللی سازی	سرمايه ريسک پذير

شاخص کارآفرینی به دلیل آنکه به تعاملات فردی و نهادی توجه ویژه دارد نسبت به سایر شاخص ها چشم انداز دقیق تری از نقاط ضعف و قوت در بین کشورها ارائه می دهد. فضای اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی موجود سیستم کارآفرینی کشور را در وضعیت نامطلوبی قرار داده است. البته نمی توان بی انصافی کرد و این تلاش هایی که جهت بهبود این شاخص

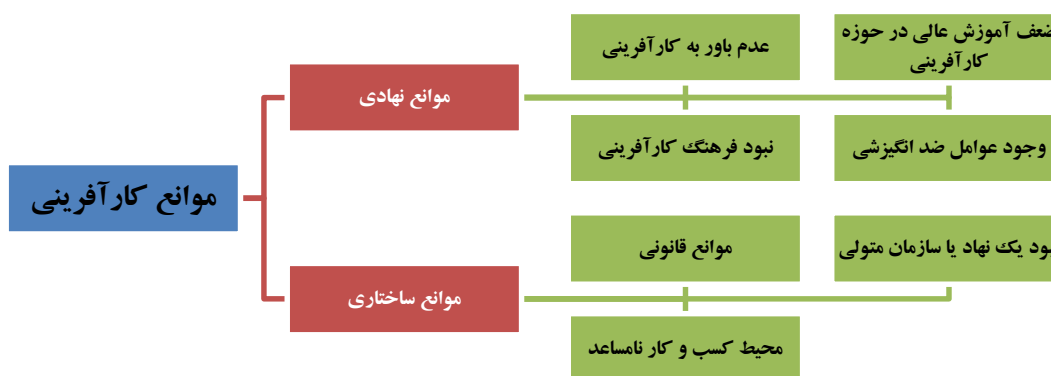
کد مدرک: SCCIM-FR-009-0-0	گزارش	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز
تاریخ:		

انجام گرفته است را به طور کل بی اثر دانست، اما واقعیت این است که پیشرفت برخی کشورها در این زمینه‌ها به قدری سریع بوده که گام‌های کوچکی که ما برمی‌داریم، از نگاه موسسات بین‌المللی چندان به چشم نمی‌آیند.

۳. موانع ایجاد کارآفرینی

کارآفرینی یکی از روش‌های توسعه اقتصادی در اغلب کشورهای جهان پذیرفته شده است. کارآفرینی تنها ایجاد شغل و ثروت آفرینی نیست بلکه لازمه آن نوآوری و خلاقیت است که می‌تواند میزان بهره‌وری در جوامع را افزایش و محصولات و خدمات جدید را خلق نماید.

نمودار شماره ۱: موانع کارآفرینی

شاید بتوان گفت در کشور کارآفرینی بیشتر جنبه تشریفاتی دارد و هنوز ایمان و اعتقاد به اینکه کارآفرینی می‌تواند با رویکرد جدید اشتغال ایجاد نماید در جامعه به یک باور تبدیل نشده است. همچنین باید یک نهاد مخصوص کارآفرینی تعریف شود تا هدایت و مدیریت امور کارآفرینی را به عهده بگیرد و همه وزارتخانه و سازمان با این نهاد همسو شوند. در کشورهای توسعه یافته کارآفرینی به عنوان یک واحد درسی آموزش داده می‌شود در حالیکه در ایران هنوز اهمیت این موضوع برای تصمیمات سیاست‌های کلان کشوری مشخص نشده و همچنان در حاشیه مانده است. قوانین وضع شده باید فعالیت‌های کارآفرینی را تسریع کند. در حالی که تحقیقات انجام شده در کشور ما نشان می‌دهد که قوانین و مقررات دولتی مانع عمده کارآفرینی‌اند که موضوع مهم و قابل توجهی است. قانون‌گذاران ما با مفهوم کارآفرینی آشنا نیستند بنابراین قوانینی را تدوین می‌کنند که ممکن است مانع فعالیت‌های کارآفرینانه گردد.

کد مدرک: SCCIM-FR-009-0۰	گزارش	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز
تاریخ:		

۴. راهکارهای توسعه کارآفرینی

توسعه ی کارآفرینی فرآیندی پیچیده، بلند مدت و فراگیر است که البته نقش به سزایی در رشد و توسعه اقتصادی کشورها دارد. در اغلب کشورهای در حال توسعه فرایند کارآفرینی موجبات توسعه کسب و کارهای کوچک شده است. در کشوری مانند مالزی وزارتخانه ای به نام وزارت کارآفرینی ایجاد شده است. در ایران نیز چنانچه آموزش ها و مهارت های کارآفرینی به درستی تدریس شود و موانع موجود رفع گردند، توسعه کارآفرینی می تواند استراتژی برون رفت از مشکلات اقتصادی باشد. اولین و مهم ترین راهکار توسعه کارآفرینی اصلاح و بازنگری در قوانین و مقررات به ویژه در حوزه بانکی است. قوانین کار، صادرات و واردات بایستی با رویکرد کارآفرینی اصلاح گردد. کاهش زمان صدور مجوزهای لازم برای ایجاد و توسعه کارآفرینی، ایجاد صندوق های ضمانت سرمایه گذاری در رشته های کارآفرینی در سطوح ملی و استانی از مواردی است که در توسعه کارآفرینی می توانند موثر باشد. در واقع عمده وظایف بر دوش دولت است. شرکت های خصوصی می توانند از طریق برگزاری جشنواره و بازارچه های کارآفرینی زمینه آشنایی با فرهنگ و موضوعات کارآفرینی با سایر کشورها را فراهم آورده تا بتوان از تجربیات آنها بهره برد.

۵. منابع

بررسی چالش ها و راهکارهای رفع موانع توسعه کارآفرینی از نگاه کارآفرینان، پژوهش اقتصادی، خبرگزاری صدا و سیما. کردنائیج، اسدالله، محمدرضا زالی و ماجدا بهامین (۱۳۹۲)، راهکارهای ساختاری توسعه کارآفرینی در ایران، نشریه توسعه کارآفرینی، دوره ششم، شماره دوم، صفحات ۹۵-۱۱۴.

ویسی، رضا و پریسا کریم زاده (۱۳۹۵)، توسعه فرهنگ کارآفرینی؛ عوامل و راهکارها (مطالعه موردی: دانشگاه پیام نور استان مازندران)، دو فصلنامه برنامه و بودجه، شماره ۱۱۱، صفحات ۱۸۳-۱۵۹.